

Selvsensureringen i den muslimske historien

Innledning

Mange studenter av den Islamske historien begynner med denne antagelsen om at hvis en hendelse eller et utsagn ikke er blitt reportert i tidligere kilder av den muslimske historien eller hadith bøker som as-Sirah an-Nabawiyya til ibn Hisham eller Sahih Bukhari, må det være en senere fabrikasjon eller ikke troverdig. De ignorerer fordommene og grensene som ble satt på skribenten av de herskende og hans egne oppfatninger. Fordommene innebærer ikke bare fabrikasjon av mystiske personer, hendelser og utsagn, men de innebærer også å overse og passere forbi historiske figurer og hendelser.

I denne delen forsøker jeg å studere måten muslimske historikere forholder seg til det første offentlige kallet til Islam, også kjent som Dawat dhu l-Ashira.

Det første kallet til Islam

Islam begynte sin virksomhet da Profeten Muhammed (måtte Allahs velsignelse være over ham og hans familie) ble førti år gammel. Tidligere foregikk misjonen hemmelighetsfullt. Tre år etter Islams ankomst, ble profeten beordret om å erklære sitt budskap i full offentlighet. I denne forbindelsen åpenbarte Allah, Den Allmektige: ”Og advar dine nærmeste slektninger.” 26:214.

Da dette verset ble åpenbart, organiserte profeten en fest som er kjent i historien som – innkallingen av familien – Dawat dhu I Ashira. Profeten inviterte rundt førti menn fra Banu Hashim og ba Ali ibn Abi Talib om å lage maten. Etter å ha serverte sine gjester med mat og drikke, da profeten ønsket å snakke med dem om Islam, kom Abu Lahab ham i forkjøpet og sa: ”Din vert har forhekset deg i en lang tid.” Alle gjestene gikk bort før Profeten kunne fremstille sitt budskap for dem.

Så inviterte profeten dem neste dag. Etter måltidet, talte han til dem, og sa:

”Sønnene til Abdul Muttalib! Jeg sverger ved Allah at jeg ikke kjenner en person blant arabere som har kommet til sitt folk med bedre enn det jeg har brakt dere. Jeg har brakt dere det gode ved denne verden og det gode ved det neste livet, og jeg har blitt beordret av min Herre om å kalle dere til Ham. Derfor, den blant dere som vil støtte meg i denne saken skal være min bror (akhi), min etterfølger (wasiyyi) og min kalif (khalifat) blant dere?”

Dette var den første gangen profeten erklærte sitt budskap. Han brukte ordene ”akhi wa wasiyyi wa khalifati – min bror, min etterfølger, min kalif om personen som vil hjelpe ham i dette oppdraget. Ingen svarte ham. Alle holdte seg tilbake, unntatt den yngste av dem – Ali ibn Abi Talib. Han sto opp og sa: ”Jeg vil være din hjelper, Allahs profet!”

Profeten satt sin hånd på nakken til Ali og sa:

”Inna hadha akhi wa wasiyyi wa khalifat fikum, fasmau lahu wa atiu – Sannelig, dette er min bror, min etterfølger og min kalif blant dere. Derfor hør på ham og adlyd ham.” (15)

Dette var et veldig tydelig utsagn fordi tilhørerne forsto utnevnelsen av Ali veldig klart. Noen av dem, inkludert Abu Lahab, spøkte med Abu Talib med å si at hans nevø, Muhammed, har beordret ham om å høre og adlyde hans sønn! Dette viser veldig klart at utnevnelsen av Ali ibn Abi Talib var veldig klar!

Hvorfor nevner ikke ibn Hashim denne innkallelsen?

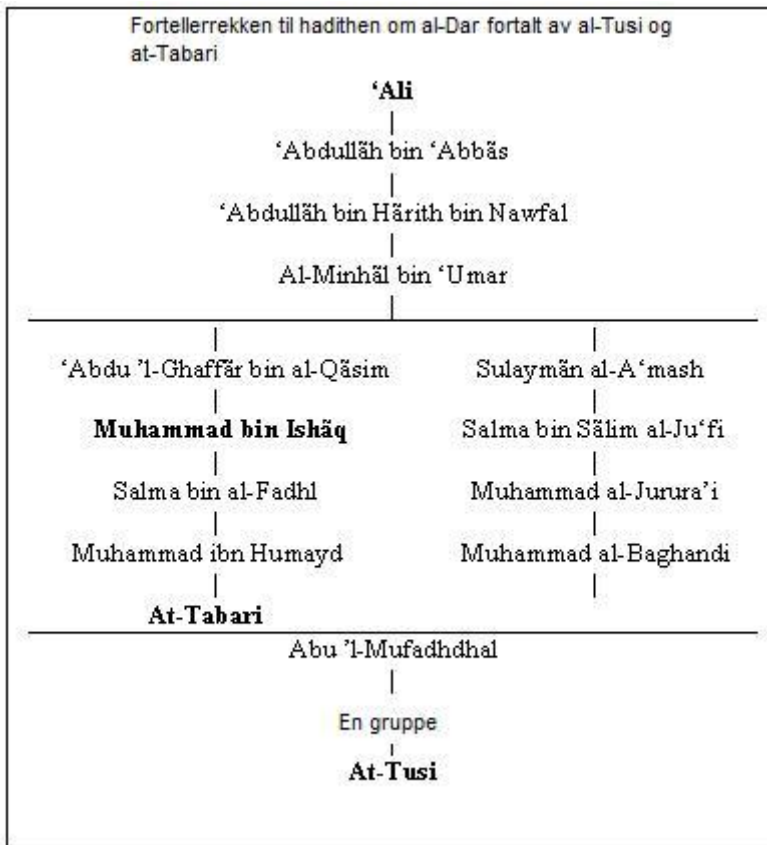
Et av spørsmålene reist i forbindelse med denne saken er hvorfor Abdul Malik ibn Hisham (d. 213 etter hedsjra) ikke har nevnt denne hendelsen i sin bok as-Sirah an-Nabawiya – biografien om Profeten? Etter alt å dømme er han av de tidligste historikerne.

Det som er kjent som Sirah til Ibn Hisham er et sammendrag av boken til Muhammed ibn Ishaq (født i 85 etter hedsjra i Medina og døde i 151 etter hedsjra i Bagdad). Den uforkortede versjonen av Ibn Ishaqs historie finnes ikke lenger. Så spørsmålet må bli gjenformulert: ”Har ibn Ishaq nevnt hendelsen innkallelsen av familien?”

De politiske forholdene som hadde innflytelse på ibn Hisham lot ham slette bort noen hendelser og kom med noen andre. Dette kan vi sanse tydelig igjennom hans ord. Ibn Hisham skriver: ”Ting som er skammelig å diskutere, saker som vil forvirre noen mennesker... alle disse tingene har jeg fjernet bort.” (16). I 1955 skrev forfatterne til den egyptiske utgivelsen av Sirah at ibn Ishaq hadde nevnt hendelser som ikke ville ha falt Abbasidene på hjertet som for eksempel ”deltagelsen til Al-Abbas med vantroene i slaget ved Badr og at han ble tatt som fange av muslimene – denne beretningen fjernet bort ibn Hisham senere av frykt for Abbasidene. (17)

Ros for Imam Ali ibn Abi Talib, spesielt beretningen om dar, var blant tingene som ibn Hisham har fjernet da han skrev en kortfattet versjon av Sirah boken til ibn Ishaq. Beretningen om dar er om innkallelsen av familien, hendelsen som vi har nevnt ovenfor.

Beviset på at ibn Ishaq har nevnt innkallelsen av familien kan bli sett igjennom de som har fortalt hendelser fra ibn Ishaq fra kilder andre enn Ibn Hisham. For eksempel at-Tabari (død 310 etter hedsjra) forteller samme hendelsen fra Ibn Ishaq. Shaykh Abu Jaffar al-Tusi (død 460 etter hedsjra) forteller også samme hendelse igjennom to forskjellige fortellerrekker, en av disse to er på vegne av Ibn Ishaq fra at-Tabari. (18)

Dette viser klart at det som er kjent som de tidligste og mest troverdige historiske kildene ikke er fri fra fordommer, har oversatt noen hendelser og fortalt noen andre.

Ibn Ishaq selv er blitt beskyldt for å ha tilknytning til sjiaIslams lærdom. Hvis dette stemmer skal dette være en av grunnene til at Ibn Hisham fjernet ting som han tenkte støttet sjia. Men al-Khatib al-Baghdadi i Tarikh Baghdad og Ibn Sayyidin-Nas i Uyun l-Athar, begge sunni historikere, har forsvart ibn Ishaq mot alle slags beskyldninger, blant annet imot beskyldningen om at han var tilknyttet sjiaIslam.

Selvsensurering fra ibn al-Tabari

Mohammed ibn Jarir at-Tabari (død 310 etter hedsjra) er mer interessant. Hendelsen av Dawat dhi l-Ashira vist nedenfor er basert på versjonen til at-Tabaris historiebok "Tarikhu l-Umam wa al-Muluk". At-Tabari har også skrevet en kjent tolkning av Koranen Jamu al-Bayan an Tawil Ayai al-Quran. Det er interessant å sammenligne historien til at-Tabari med hans korantolkning i forbindelse med dette emnet.

ادعوكم اليه فأبكم بوازري علي هذا الامر علي ان يكون اخي
15 ووصيبي وخليفتي فيكم قال فاحجم القوم عنها جميعا وقتل واتي
لاحدثهم سنا وارمصم عينا واعظمهم بظنا واحمشهم ساقا انا يا
نبي الله اكون وزيرك عليه فاخذ برقبتي ثم قال ان عذا اخي
ووصيبي وخليفتي فيكم فاسمعوا له واطيعوا قال فقام القوم يصحكون

Tabari's *Ta'rikh*, vol. 3 (1879 edition) p. 1173.

I sin *Tarikh*, har at-Tabari siterte ordene til Profeten til ære for Ali i måltidet i sin fullstendige form:

”akhi wa wasiyyi wa khalifati:

Min bror, min etterfølger, min kalif.” (20)

Men i sin tolkning av Koranen (kapittel 19, side 74), mens han diskuterte verset hvor profeten ble beordret om å innkalle sine slektninger til Islam, valgte at-Tabari selvsensur og skjulte den klare og tydelige virkningen til profetens ord ved å skrive:

”akhi wa kadha wa kadha - min bror, og det og det, og det og det osv.”

Ibn Kathir, en annen kjent syrisk skribent, forfatteren av *al-Bidayah wa an-Nihayah* (kapittel 3, side 40), har brukt *Tarikh* til at-Tabari som sin hovedkilde. Men når han kommer over hendelsen til måltidet, forlater han *Tarikh* til at-Tabari og bruker den forandrede versjonen av *Jamiu l-Bayan* til at-Tabari! Dette er ikke overraskende siden det er kjent at Ibn Kathir hadde anti-sjia oppfatninger.

Selvsensur i moderne tider

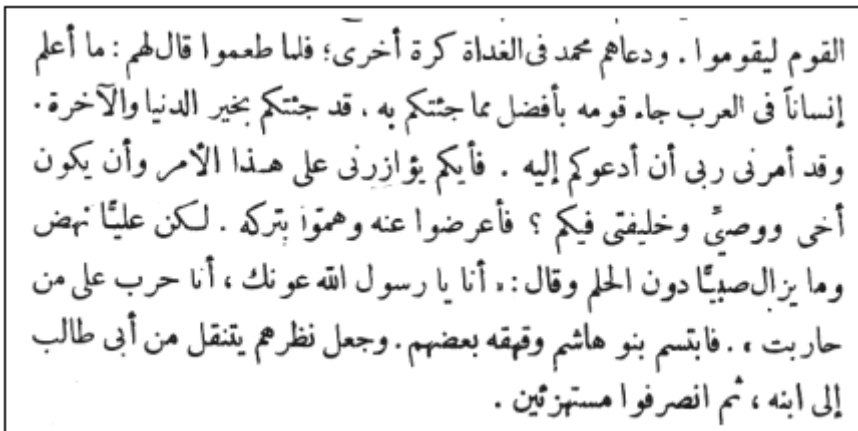
En moderne egyptisk forfatter, Dr. Mohammed Husayn Haykal, skrev en kjent bok om Profeten kjent som *Hayat Mohammed*. Haykal hadde først publisert profetens biografi i ukebladet *as-Siyasa*. Hendelsen til måltidet var publisert i nr. 2751 (12 Dhu l-Qadah 1350), side 5, kolonne 2. En av hans kritikere skrev et brev til ukebladet, beskyldte Haykal for å bruke sjia kilder for dette utsagnet om Imam Ali. Haykal svarte på denne beskyldningen i utgave nr. # 2758, side 6, kolonne 4, ved å benekte at han brukt en sjia kilde ”siden alle beretningene taler om denne levemåten til Ali,” og han siterte hadith fra *Sahih Muslim*, *Musnad Ahmad* og andre (21).

Haykal motsto presset om å fjerne bort profetens utsagn om Ali da biografien kom ut i sin første versjon publisert i bokform. I den første utgivelsen av *Hayat Mohammed*, forteller Haykal hendelsen til måltidet som følgende:

”... Da de hadde blitt ferdig med å spise, sa han (profeten) til dem: ”Jeg kjenner ikke en person blant arabere som har kommet til sitt folk med noe bedre enn det jeg har kommet til dere med. Jeg har kommet til dere med det beste av denne verden og det neste. Min Herre har beordret meg om å kalle dere til ham.”

”Så hvem av dere vil hjelpe meg i denne saken, så vil han være min bror, min etterfølger og min kalif blant dere?”

”Alle vendte vekk fra ham og ønsket å forlate ham, unntatt Ali, som sto opp, selv om han ennå var et barn, ennå ikke hadde nådd modenhet, og sa: ”Allahs sendebud, jeg vil være din hjelper! Jeg vil hjelpe deg mot enhver du kjemper mot.” Banu Hashim smilte, noen av dem lo, og deres blikk vekslet mellom Abu Talib og hans sønn, og de forlot måltidet spottende.” (22)

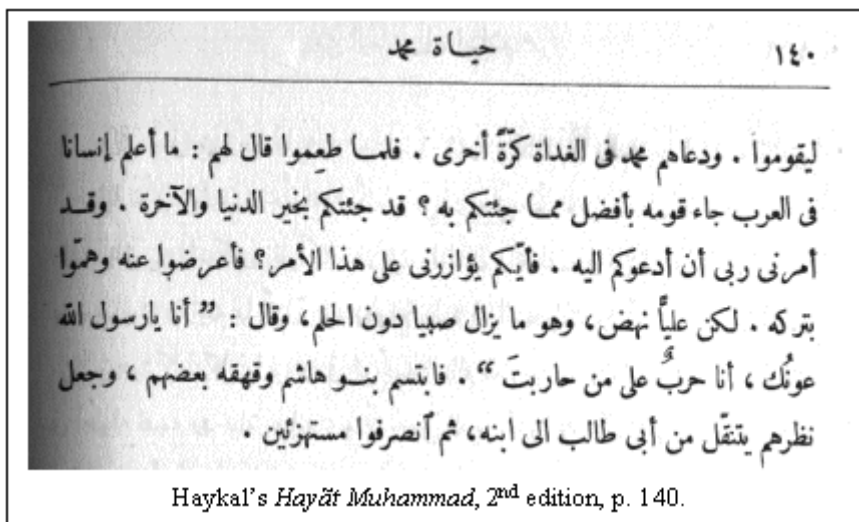

القوم ليقوموا . ودعاهم محمد في الغداة كرهة أخرى؛ فلما طعموا قال لهم : ما أعلم إنساناً في العرب جاء قومه بأفضل مما جئتم به . قد جئتم بخير الدنيا والآخرة . وقد أمرني ربي أن أدعوكم إليه . فأياكم يؤازرنى على هذا الأمر وأن يكون أخى ووصيى وخليفتى فيكم ؟ فأعرضوا عنه وهموا بتركه . لكن علياً نهض وما يزال صبيّاً دون الحلم وقال : « أنا يا رسول الله عونك ، أنا حرب على من حاربت ، فابتسم بنو هاشم وقهقهه بعضهم . وجعل نظرهم ينتقل من أبى طالب إلى ابنه ، ثم انصرفوا مستهزئين .

Haykal's *Hayāt Muhammad*, 1st edition, p. 104

Haykal har fortalt de viktige ordene i begynnelsen av utsagnet til Profeten som ber om hjelp, men lar være å nevne Profetens fulle respons på Alis villighet til å hjelpe ham!

I den andre utgaven, synes Haykal å ha gitt seg for presset til fanatikerne og fjernet noen ord fra Profetens utsagn og skrev bare: ”...Han sa til dem... ”Så hvem blant dere vil hjelpe meg i denne saken?” Alle vendte seg bort fra ham..” (23)

حياء محمد ١٤٠
ليقوموا . ودعاهم محمد في الغداة كرهة أخرى . فلما طعموا قال لهم : ما أعلم إنساناً في العرب جاء قومه بأفضل مما جئتم به ؟ قد جئتم بخير الدنيا والآخرة . وقد أمرني ربي أن أدعوكم إليه . فأياكم يؤازرنى على هذا الأمر؟ فأعرضوا عنه وهموا بتركه . لكن علياً نهض ، وهو ما يزال صبيّاً دون الحلم ، وقال : ” أنا يا رسول الله عونك ، أنا حرب على من حاربت ” . فابتسم بنو هاشم وقهقهه بعضهم ، وجعل نظرهم ينتقل من أبى طالب إلى ابنه ، ثم انصرفوا مستهزئين .

Haykal's *Hayāt Muhammad*, 2nd edition, p. 140.

Dette viser klart at han ikke tviler på selve hendelsen om innkallelsen av familien, men han manglet den intellektuelle modigheten til å stå ved den logiske konklusjonen av hans tidligere funn i historiestudiet.

6. Isnad – fortellerrekken til beretningen om ”innkallelsen av familien”

Motstanderne til sjia synet har forsøkt å stille spørsmålstegn ved troverdigheten til noen av fortellerne til denne kjente hendelsen.

Ibn Taymiya, som er kjent for sine anti-sjia oppfatninger, har erklært denne hadithen for å være en fabrikkert hadith. Han angriper troverdigheten til Abd al-Ghaffar bin al-Qasim kjent som Abu Maryam al-Kufi (24). Abu Maryam er kilden til Ibn Ishaq i fortellingen om "innkallelsen av familien." Den eneste grunnen til å stille spørsmålstegn ved Abu Maryams troverdighet er hans sjia tilknytninger, men enhver fordomsfri person vet at det ikke er en god grunn for å benekte hans hadith. Sjia har beregnet ham blant de troverdige fortellerne til hadith fra de fjerde, femte og sjette sjia imamene (fred være med dem). (25).

Salma ibn Al-Fadhil (død 191), den fremstående disippelen til Ibn Ishaq, er også kjent for å være troverdig forteller av Profetens biografi fra sin mester. Han har sagt: "Jeg har fortalt at al-Maghazi fortalte at Ibn Ishaq – to ganger" og han er kjent blant lærde av hadith for å ha berettet hadither fra Ibn Ishaq (26). Ifølge Muta at-Tarabishi, er Salma ibn Al-Fadhils beretning av historien akseptert av alle (27). Ibn Muin sier: "Salma (bin al-Fadhil) al-Abrash ar-Ras var en sjia som det allerede er nevnt og det er ingen svakhet i ham." Abu Zuhra sa: "Folket til Ray liker ham ikke på grunn av hans uønsket (sjia) tro." (28). Adh-Dhahabi skriver om Salma: "Han var trofast i sin forrettelse av bønn og viste full ydmykhet i forholdet til sin tro. Han døde i 191 etter hedsjra." (29).

Shaykh Slaim al-Bishir hadde reist opp spørsmålet om hvorfor al-Bukhari og Muslim ikke nevner denne beretningen i deres Sahih bøker. Sharafu d-Din al-Musawi svarte på dette som følgende:

"Beretningen strider med synet til de to shaykene, Bukhari og Muslim, i deres tro om kalifatet og det er grunnen til at de ikke nevnte den i deres sahih bøker. De har også med vilje latt å være nevne mange andre ekte hadither som stemplet kalifatet til ære for Amir al-Mominin, og grunnen til dette er at de ikke ønsket at dette skulle brukes som et våpen i hendene til sjia. Derfor skjulte de sannheten. Ikke bare Bukhari og Muslim, men også andre Shaykher (store hadith-samlere) blant Ahl Al-Sunnah fulgte denne praksisen... De skjulte enhver ting av denne delen og er kjent for deres hemmeligholdelse av ting til ære for Ali og Ahlulbayt. Hafiz ibn Hajar har fortalt dette om dem i Fath al-Bari:

"En som kjenner hvordan Bukhari forholder seg til Amir al-Mominin og andre medlemmer av Ahlulbayt vet også at hans penn lar være å nevne med vilje klare hadither fra Profeten til ære for dem, og at hans blekk tørker før han forteller deres utmerkelse og deres spesielle kvaliteter. En vil ikke være overrasket over hans ignoranse av denne hadithen og andre lignende hadither. Det er ingen makt eller styrke hos andre enn Allah, Den Opphøyde, Den Store." (30)

Konklusjon

Denne korte delen av selvsensuren som har blitt praktisert av tidligere historikere og samlere av hadith beviser at fraværet av en hendelse i de kjente "bøkene til Islamsk historie og hadith" betyr ikke nødvendigvis at denne hendelsen er en senere oppfinnelse av sjia eller er

ikke ansett for å være troverdig. En må gå over de kunstige grensene til ”den tidligere” og offisielle historien til det muslimske folket og studere også andre ikke-ortodokse kilder for å ha full forståelse om det virkelige livet i de tidlige dagene til den islamske historien.

.....

15. De fleste muslimske historikere og tolkere av Koranen har nevnt denne hendelsen. Se følgende sunni kilder: at-Tabari, at-Tarikh, kapittel 1 (Leiden, 1980 offset of the 1789 edition) side 171-173. Ibn Athir, al-Kamil, kapittel 5 (Beirut 1965), side 62-63, Abu l Fida, al-Mukhtasar fi Tarikh l-Bashar, kapittel 1 (Beirut), side 116-117, al-Khazin, at-Tafsir, kapittel 4 (Cairo, 1955), side 127, al-Baghawi, at-Tafsir (Maalimu t-Tanzil), kapittel 6 (Riyadh: Dar Tayyiba, 1993), side 131, al-Bayhaqi, Dalailu n-Nubuwwa, kapittel 1 (Kairo, 1969), side 428-430, as-Suytuy, ad-Durru l-Manthur, kapittel 5 (Beirut, n.d), side 97, og Muttaqi al-Hindi, Kanzu-l-Ummal, kapittel 15 (Hyderabad 1968), side 100, 113, 115. For videre referanser, se Abdu l-Husayn al-Amini, al-Ghadir, kapittel 2 (Beirut 1967), side 278-289. På engelsk se, Rizivi, S. Saeed Akthar, imamathe: The vicgenerency of the Prophet (Tehran, WOFIS, 1985), side 57-60. For en videre diskusjon om isnad og meningen av Profetens hadith I denne hendelsen, og også variasjonene I tidlige sunni og sjia kilder, se Dr. Sayyid Talib Husayn ar-Rifai, Yawmu d-Dar (Beirut, Dar al-Azwa, 1986).

16. Ibn Hisham, as-Sirah an-Nabawiyya, kapittel 1 (Kairo: Mustafa al-Halabi og Sønnene, 1955), side 11-12, også se den engelske oversettelsen av den skrevet av A. Guillaume, livet til Muhammed (Lahore: Oxford Universiteet Press, 1955), side 691. Se også introduksjonen til Dr. Asghari Mahdawi om det sjette århundre, persisk oversettelse av Rafi u d-Din Hamadani til Sirah kalt al-Sirah-eRasulullah (Tehran, Bunayd-E-Farhang-E Iran, 1360 etter hedsjra) side. Nun.

17. Ibn Hisham, as-Sirah, kapittel 1, side 10.

18. Abu Jaffar al-Tusi, Kitab i-Amali, kapittel 2 (Najaf Maktabatu l-Haydari, 1964), side 194-196.

19. Se introduksjonen til as-Sirah an-Nabawiyya, kapittel 1, side 15-17, se også Guillaume, livet til Muhammed, side xxiv-xxxviii.

20. Se 1879 utgivelsen av Ej Brill, Leiden (kapittel 3, side 1173), utgivelsen 1908 av Daru al-Qmausi-l-Hadith, Kairo (kapittel 1 og 2, side 217), og se også på 1961 utgivelsen av Daru l-Maraif, Kairo, utgitt av Mohammed Abu al-Fadl Ibrahim (kapittel 2, side 321) hvor de originale ordene er urørt. Se også Tabaris 1988 engelske oversettelse publisert av State Universit of New York, kapittel 6 (oversettere: WM Watt og MV McDonald), side 90-91, har nevnt de originale ordene til Profeten uten å fjerne noe.

21. Antonie Wessels, En moderne arabiske biografi om Muhammed (Leiden Ej Brill 1972), side 223, 245, se også Abdu l-Husayn Sharafu d-Din al-Musawi, al-Murajat (Beirut, 1982) side 189.

22. Haykal, Hayat Mohammed (Kairo, første utgave) side 104.

23. Haykal, Hayat Mohammed (Kairo andre utgave, 1354), side 139-140.

24. Ibn Taymiyya, Minhaju s-Sunnah, kapittel 4 (Kairo: al-Matbatu l-Kubra al-Amiriyya, 1322) side 81.
25. Sayyid Abu al-Qasim al-Khul, Mujam Rijali l-hadith, kapittel 10 (Beirut: Madinatu l-Ilm, 1983), side 55-56.
26. Muta at-Tarabishi, Ruwat Mohammed bin Ishaq bin yasar fi al-Maghazi wa s-Siyar wa Sairi l-Marwiyat (Damaskus, Daru l-Fikr, 1994) side 149.
27. Ibid.
28. S Sharafu d-Din al-Musawi, al-Murajat, side 129, se også den engelske av oversettelsen av M.A.H. Khan, den riktige veien (Blanco, Texas, Zahra publikasjonen, 1986) side 85-86, se også Yasin al-Jibouris oversettelse av al-Murajat.
29. Adh-Dhahabi, Mizanu l-l-Itidal, kapittel 2 (Egypt, Dar ihayi l-Kutubi l-Arabiya, n.d.) side 192.
30. Sharafu d-Din al-Musawi, al-Murajat, side 191-192.